

ДЕРЖАВНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Анотація. Визначено теоретико-методологічне обґрунтування економічного зростання України. Проаналізовано основні критерії та особливості економічного зростання на сучасному етапі.

Аннотация. Определено теоретико-методологическое обоснование экономического роста Украины. Проанализированы основные критерии и особенности экономического роста на современном этапе.

Annotation. The theoretic and methodological basis of economic growth in Ukraine is defined. The basic criteria and characteristics of economic growth today are analysed.

Ключові слова: економічне зростання, рівень життя.

Актуальним на сьогодні є вирішення проблеми збалансованого довгострокового економічного зростання. Саме від цього залежить не тільки економічна, але і політична перспектива країни.

Метою статті є визначення основних засад економічного зростання України на сучасному етапі.

Цією проблемою займалися такі вчені, як: Бурлай Т. В., Гриценко А. А., Геєць В. М. [1 – 3].

Сучасний період теоретико-методологічного обґрунтування економічних реформ в Україні засвідчує зростання уваги вітчизняних науковців до питань передумов, факторів та особливостей економічного зростання. Питання якості економічного зростання є винятково важливою його характеристикою.

Критичний аналіз різноманітних підходів до класифікації економічного зростання дозволяє акцентувати увагу на таких його особливостях [1].

По-перше, важливим є шлях досягнення зростання. За необхідності досягнути максимуму виробничих можливостей країни пріоритетними стають екстенсивні фактори: максимальне залучення наявних трудових, природних ресурсів, завантаження тимчасово вільних виробничих потужностей тощо. Такий підхід є результативним у короткостроковому періоді. Він припускає можливість підвищення рівня життя населення, однак не змінює принципово якість залучених факторів виробництва. Питання якості економічного зростання актуалізується в довгостроковому періоді, оскільки для його досягнення необхідними стають якісні зрушення задіяних у виробництві факторів – зростання продуктивності суспільної праці, технологічне оновлення виробництва.

По-друге, якість життя населення безпосередньо залежить від якості благ, що використовуються для забезпечення його потреб. У такому контексті потребує перегляду вся існуюча система споживання, оскільки врахування досвіду розвинених країн засвідчує необхідність активної державної політики якості, спрямованої на підтримку переваг здорового способу життя та поширення традиційних людських цінностей.

По-третє, якість економічного зростання включає поняття нового за якістю управління ним. Управління якістю економічного зростання на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях передбачає врахування не тільки матеріальних чи грошових результатів, але і тих, які безпосередньо спрямовані на особистість і відображають соціальні, екологічні, морально-етичні й інші аспекти.

По-четверте, якість економічного зростання повинна визначатись за викликаними ним змінами життя населення. Про необхідну довершеність економічного зростання можна стверджувати лише у випадку підвищення основних показників рівня та якості життя населення, обумовлених саме ним.

Економічне зростання не може вважатись єдиним критерієм суспільного прогресу. Відомі приклади, коли країни, досягаючи високих темпів зростання, не могли забезпечити підвищення рівня життя населення через неефективність системи розподілу національного доходу, значний ступінь залежності від розвинених країн, високий рівень розвитку тіньової економіки та корумпованості влади тощо [4]. Тому безпосередня детермінованість рівня життя населення країни ступенем економічного зростання є необхідною умовою успішності соціально-економічного реформування.

З огляду на ступінь залежності рівня життя населення від економічного зростання потрібно розрізняти соціально-прогресивне, соціально-нейтральне та соціально-регресивне економічне зростання [2]. Об'єктивна потреба забезпечення умов економічного зростання в Україні на сучасному етапі розвитку закономірно повинна розширитись за рахунок надання йому ознак соціальної прогресивності. Цей концептуальний підхід пропонується запроваджувати як пріоритетний у сучасній економічній політиці загальнодержавного та регіонального рівнів. Він дозволяє визначити пріоритети державної економічної політики періоду соціально-економічного реформування:

- підпорядкування загальнодержавних цілей економічної політики потребам людського розвитку;
- забезпечення дії переважно якісних факторів довгострокового економічного зростання [3].

Забезпечуючи економічне зростання, необхідно приділити увагу ризикам, у числі яких можлива непослідовність здійснення, по-перше, системних реформ у напрямку підвищення їх соціальної спрямованості та, по-друге, політики формування ефективно діючого, висококонкурентного ринкового механізму в Україні.

Наук. керівн. Аведян Л. Й.

Література: 1. Бурлай Т. В. Критерії оцінки перспектив конвергенції перехідних економік / Бурлай Т. В. // Економіка і прогнозування. – 2005. – № 1. – С. 45–64. 2. Гриценко А. А. Структура риночної трансформації інверсійного типу / Гриценко А. А. // Економіка України. – 1997. – № 1. – С. 5. 3. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця. – К. : Ін-т прогнозування, 2003. – 108 с. 4. Государственное регулирование рыночной экономики : учебн. пособие. – М. : Дело, 2002. – 280 с.